

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002112

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ТНПУ №303 від 27.07.2026

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Андрухів Іван Арсенович

2. Ivan A. Andrukhir

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 10-07-2026

Спеціальність за освітою: "Середня освіта"

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 000000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14248

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 21.31.51.11, 21.41.63, 03.01

Тема дисертації:

1. "Відображення римо-католицького впливу в богословській спадщині та практичній діяльності єпископа ГКЦ Григорія Хомишина"
2. "The Reflection of Roman Catholic Influence in the Theological Heritage and Practical Activity of the GCC Bishop Hryhorii Khomyshyn"

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячене комплексному аналізу відображення римо-католицького впливу в богословській спадщині та практичній діяльності єпископа Станіславівської єпархії Григорія Хомишина в період його архіпастирського служіння (1904–1945 рр.). Встановлено, що з моменту обійняття Станіславівської катедри у 1904 р. єпископ Г. Хомишин розпочав послідовне впровадження цілісної програми церковних перетворень, концептуальною основою якої слугувало прагнення до богословського та інституційного зближення ГКЦ з Римо-Католицькою Церквою. Визначальний вплив на становлення світоглядних переконань владики справили традиції західноєвропейської католицької богословської школи та антимодерністська доктрина Апостольської Столиці доби понтифікату Пія X, що сформували його бачення

Церкви як суворо ієрархічної, внутрішньо дисциплінованої та принципово аполітичної інституції. З'ясовано, що модернізація Станіславівської єпархії передбачала насамперед утвердження адміністративної вертикалі та підвищення духовно-морального рівня духовенства і мирян. Єпархіальний синод 1908 р. деталізував службові обов'язки церковних урядників, унормував регулярність соборів, місій, візитацій і катехизації та запровадив чітку систему фінансових взаємовідносин між єпархіальним управлінням, деканатами і парафіями. Ухвалені постанови зміцнили ієрархічну вертикаль і забезпечили єпископу дієві важелі нагляду над єпархією та стабільне фінансове підґрунтя для семінарії і єпархіальних фондів. Центральним елементом літургійного реформаторства Г. Хомишина став Євхаристійний культ, запровадження якого сприяло переорієнтації релігійного досвіду вірних від звичаєвої обрядовості до свідомої особистої віри. Реорганізація єпархіального управління, введення обов'язкового celibату, календарна реформа та актуалізація мовного питання в літургійній практиці становили взаємопов'язані складові єдиного проєкту зближення ГКЦ з латинськими візирями, що виходив за межі суто богословського вибору й набував виразного суспільно-політичного виміру. Підтримка цих ініціатив польським духовенством, державними інституціями та Римською курією зумовлювалася різновекторними інтересами, що спричиняло наростання внутрішньоцерковного напруження – т. зв. обрядової боротьби – і виразно протиставляло окцидентальний вектор Хомишина східноцентричній позиції митрополита А. Шептицького. Водночас реформаторський курс владики був стратегічною відповіддю на тогочасні виклики: зближення з РКЦ єпископ осмислював як інструмент модернізації ГКЦ і захисту Церкви від деструктивних впливів москвофільства та радикального націоналізму. Адміністративна вимогливість Г. Хомишина мала глибоке духовне підґрунтя – переконання, що зовнішня впорядкованість церковного організму є безпосереднім виявом внутрішньої віри, а суворість пастиря – відображенням його відповідальності за духовну долю ввіреної йому Церкви. Встановлено, що суспільно-політична активність єпископа в міжвоєнний період визначалася прагненням до зміцнення українсько-польського порозуміння, розбудовою церковно-підконтрольних організацій (УХО, УСХО, УКНП, «Скала») та наполегливим відстоюванням права Церкви на участь в освітньо-культурному житті краю. Самобутнє бачення єпископом Г. Хомишином завдань мирянського апостоляту зумовило відмову Станіславівської єпархії від участі в загальноцерковній програмі Католицької Акції. Натомість владику заснував автономне культурно-просвітницьке товариство «Скала», що функціонувало поза структурою Генерального інституту Католицької Акції у Львові. Однак ця ініціатива не здобула очікуваного відгуку серед єпархіального духовенства: попри адміністративний тиск і загрозу канонічних санкцій, священники лишалися пасивними. Зрештою, наприкінці 1930-х рр. мережа «Просвіти» переважала осередки «Скали» у десятикратному співвідношенні, що спонукало єпископа в березні 1938 р. згорнути фінансування проєкту. Реформаторський курс Г. Хомишина був свідомою відповіддю на суспільно-політичні та культурні виклики доби. Зближення з РКЦ через григоріанський календар, обов'язковий celibат і обрядові зміни єпископ розглядав як інструмент модернізації ГКЦ і захисту її від москвофільства та радикального націоналізму. Адміністративна вимогливість владики мала глибоке духовне підґрунтя – переконання, що зовнішня впорядкованість церковного життя є безпосереднім виявом внутрішньої віри. Прагнучи перетворити єпархію на злагоджену пастирську спільноту, Г. Хомишин органічно поєднував суворість управління з глибокою духовною культурою. У роки подвійної окупації (1939–1945 рр.) єпископ Г. Хомишин зосередив зусилля на збереженні інституційної та кадрової цілісності Станіславівської єпархії, протистоячи спробам нацистської адміністрації використати Церкву у власних цілях та масштабній агентурній роботі радянських спецслужб. Арешт ієрарха і його мученицька смерть у радянській в'язниці в грудні 1945 р. стали передвісником переходу радянської влади до остаточної ліквідації організаційних структур Греко-Католицької Церкви.

2. This dissertation is devoted to a comprehensive analysis of the Roman Catholic influence reflected in the theological legacy and practical ministry of Bishop Hryhorii Khomyshyn of the Stanislaviv Diocese during his episcopal ministry (1904–1945). It has been established that from the moment he assumed the Stanislaviv See in 1904, Bishop H. Khomyshyn began the systematic implementation of a comprehensive program of church reforms, the conceptual foundation of which was the desire for theological and institutional rapprochement between the Greek Catholic Church and the Roman Catholic Church. The traditions of the Western European Catholic

theological school and the anti-modernist doctrine of the Apostolic See during the pontificate of Pius X had a decisive influence on the formation of the bishop's worldview, shaping his vision of the Church as a strictly hierarchical, internally disciplined, and fundamentally apolitical institution. It has been established that the modernization of the Stanislaviv Diocese primarily entailed the establishment of an administrative hierarchy and the elevation of the spiritual and moral standards of the clergy and laity. The 1908 Diocesan Synod detailed the official duties of church officials, standardized the frequency of councils, missions, visitations, and catechesis, and established a clear system of financial relations between the diocesan administration, deaneries, and parishes. The adopted resolutions strengthened the hierarchical structure and provided the bishop with effective means of oversight over the diocese and a stable financial foundation for the seminary and diocesan funds. The Eucharistic liturgy became the central element of H. Khomyshyn's liturgical reform; its introduction helped reorient the religious experience of the faithful from customary ritualism toward a conscious, personal faith. The reorganization of the diocesan administration, the introduction of mandatory celibacy, calendar reform, and the updating of the language issue in liturgical practice constituted interrelated components of a single project to bring the Greek Catholic Church closer to Latin models, which went beyond a purely theological choice and took on a distinct socio-political dimension. Support for these initiatives by the Polish clergy, state institutions, and the Roman Curia was driven by divergent interests, which led to growing internal church tensions —the so-called “ritual struggle”—and clearly contrasted Homyshyn's Western-oriented approach with Metropolitan A. Sheptytsky's Eastern-centric position. At the same time, the bishop's reformist course was a strategic response to the challenges of the time: he viewed rapprochement with the Roman Catholic Church as a tool for modernizing the Greek Catholic Church and protecting the Church from the destructive influences of Muscovitism and radical nationalism. H. Khomyshyn's administrative rigor had a deep spiritual foundation—the conviction that the external orderliness of the ecclesiastical body is a direct manifestation of inner faith, and that a shepherd's strictness reflects his responsibility for the spiritual destiny of the Church entrusted to him. It has been established that the bishop's socio-political activity during the interwar period was driven by a desire to strengthen Ukrainian-Polish understanding, the development of church-controlled organizations (the Ukrainian Catholic Church, the Ukrainian Greek Catholic Church, UKNP, “Skala”), and the persistent defense of the Church's right to participate in the region's educational and cultural life. Bishop H. Khomyshyn's unique vision of the tasks of the lay apostolate led to the Stanislaviv Diocese's refusal to participate in the Church-wide Catholic Action program. Instead, the bishop founded the autonomous cultural and educational society “Skala,” which operated outside the structure of the General Institute of Catholic Action in Lviv. However, this initiative did not receive the expected response from the diocesan clergy: despite administrative pressure and the threat of canonical sanctions, the priests remained passive. Ultimately, by the late 1930s, the “Prosvita” network outnumbered “Skala” branches by a factor of ten, prompting the bishop to cut off funding for the project in March 1938. H. Khomyshyn's reformist course was a deliberate response to the socio-political and cultural challenges of the era. The bishop viewed rapprochement with the Roman Catholic Church through the adoption of the Gregorian calendar, mandatory celibacy, and liturgical changes as a means of modernizing the Greek Catholic Church and protecting it from pro-Russian sentiments and radical nationalism.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Андрухів І. А. Історичний аналіз подібностей та відмінностей євхаристійного культу в латинському та візантійському християнських обрядах (на основі вчень Григорія Хомишина та Йосифа Більчевського). Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 77. том 1. С. 4–10.
- Андрухів І. А. Євхаристійний культ як основа пастирського служіння Григорія Хомишина: історичний дискурс. Культурологічний альманах, (3). 2024. С. 65–72.
- Андрухів І. А. Історичний аналіз творів та послань єпископа Греко-католицької церкви Григорія Хомишина та їх соціальний вплив. Південний архів (історичні науки). 2024. Вип. XLVII. С. 5–12.
- Андрухів І. А. Єпископ Григорій Хомишин: служіння, ідеї та спадщина в історії Української греко-католицької церкви. Українські історичні студії, 18(60). 2025. С. 142–148.
- Андрухів І. А. Єпископ Григорій Хомишин: на перехресті українсько-польських культурних та церковних взаємин першої половини XX століття. Україна-Польща: історична спадщина і суспільна свідомість. 2025.
- Бистрицька Е. В., Андрухів І. А. Роль єпископа Григорія Хомишина у формуванні національної та релігійної ідентичності українців. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Історичні науки. 2025. Вип. 2. С. 63–70.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бистрицька Елла Володимирівна
2. Ella Bystrytska

Кваліфікація: д. і. н., професор, 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6844-691X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колб Наталія Михайлівна
2. Nataliia M. Kolb

Кваліфікація: к. і. н., с.д., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4449-1991

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 03534498

Місцезнаходження: вул. Козельницька, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пилипів Ігор Васильович
2. Ihor V. Pylypiv

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7569-069X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федорів Ірина Олегівна
2. Iryna O. Fedoriv

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1344-8053

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костюк Леся Володимирівна

2. Lesya Kostyuk

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4608-6906

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Зуляк Іван Степанович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Зуляк Іван Степанович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Любінецька Марія Ігорівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна